

Povodom razmatranja Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja sa Akcionim planom 2017-2021. godina, Odbor za ljudska prava i slobode sa 12. sjednice, održane 4. decembra 2017. godine podnosi

IZVJEŠTAJ
O RAZMATRANJU
STRATEGIJE ZA PREVENCIJU I ZAŠTITU DJECE OD NASILJA
SA AKCIONIM PLANOM 2017-2021. GODINA

Odbor za ljudska prava i slobode je u okviru kontrolne uloge Parlamenta, u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore, na osnovu Plana aktivnosti Odbora za 2017. godinu, sačinjenog na osnovu:

- Rezolucije Evropskog parlamenta o Crnoj Gori, usvojene 16. marta 2017. godine,
- Izveštaja Evropske komisije o Crnoj Gori za 2016. godinu, od novembra 2016. godine,
- Rezolucije Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope 2030 (2015), od 27. januara 2015. godine,
- Programa rada Vlade Crne Gore za 2017. godinu,
- aktivnosti Skupštine Crne Gore i
- jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za 2016. godinu,

na 12. sjednici, održanoj 4. decembra 2017. godine, na kojoj su, pored poslanika, članova Odbora, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore, učestvovali:

- Šučko Baković, zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore,
- Snežana Mijušković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore,
- Goran Kušević, direktor Direktorata za socijalno staranje i dječju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja,
- Ana Dautović, šefica Programa za monitoring dječjih prava u Predstavništvu UNICEF-a u Crnoj Gori,
- Rajka Cica Perović, izvršna direktorica NVO „Centar za prava djeteta“ i
- Milan Radović, koordinator Programa ljudskih prava u NVO „Građanska alijansa“,

a polazeći od navoda iz Izveštaja Evropske komisije o Crnoj Gori za 2016. godinu:

“Ostvaren je određeni napredak kada je riječ o pravima djeteta. Implementira se Akcioni plan za djecu za period 2013-2017. godine. Izmjene i dopune porodičnog zakona i krivičnog zakonika treba da se usvoje, i da se pozabave nedostacima vezanim za pravnu definiciju djeteta. Crna Gora je ratifikovala Treći opcioni protokol (o postupku komunikacije) uz Konvenciju UN o pravima djeteta, ali ne bilježi se mnogo aktivnosti implementacije. Ostaju izazovi u koordinaciji politike za djecu; sada potpuna nadležnost nije skoncentrisana ni u jednom ministarstvu. Posljednji sastanak Savjeta za prava djeteta održan je u oktobru 2015. godine i njegovi kapaciteti ostaju ograničeni. Nasilje nad djecom ostaje razlog za brigu, uključujući i mali broj prijavljenih predmeta u odnosu na evropski prosjek. Djeca su izložena eksploataciji i trgovini ljudima; prisilni dječji brakovi i dalje se prijavljuju nevladinim organizacijama, a samo se ograničen broj slučajeva krivično goni“ (strana 77 Preвода Izveštaja),

i navoda u Rezoluciji Evropskog parlamenta o Crnoj Gori, od 16. marta 2017. godine u kojoj Evropski parlament, između ostalog:

- *poziva crnogorska nadležna tijela da poduzmu odgovarajuće mjere za sprečavanje nasilja nad djecom, trgovine ljudima i prisilnih dječjih brakova koje i dalje prijavljuju nevladine organizacije;*

realizovanjem četrnaeste aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za 2017. godinu, razmotrio Strategiju za prevenciju i zaštitu djece od nasilja sa Akcionim planom 2017-2021. godina.

Uvodno obrazloženje o Strategiji za prevenciju i zaštitu djece od nasilja sa Akcionim planom 2017-2021. godina dao je Goran Kušević, direktor Direktorata za socijalno staranje i dječju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja.

U raspravi su učestvovali: predsjednik Odbora dr Halil Duković, član Odbora dr Suad Numanović, šefica Programa za monitoring dječjih prava u Predstavništvu UNICEF-a u Crnoj Gori Ana Dautović i izvršna direktorica NVO "Centar za prava djeteta" Rajka Cica Perović.

Povodom razmatranja Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja sa Akcionim planom 2017-2021. godina, Odbor za ljudska prava i slobode je jednoglasno (sa šest glasova "za") donio sledeći

ZAKLJUČAK

1. Odbor za ljudska prava i slobode pozdravlja donošenje prve Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja sa Akcionim planom 2017-2021. godina. Odbor ocjenjuje da je Strategija sveobuhvatna, sa definisanim ključnim institucijama zaduženim za realizaciju aktivnosti, realno postavljenim ciljevima i jasno utvrđenim očekivanim ishodima.
2. Odbor pohvaljuje pristup i metodologiju izrade Strategije, koja je zasnovana na međunarodnim standardima ljudskih prava i ključnim načelima Konvencije UN o pravima djeteta- pravo na život, zabrana diskriminacije, princip participacije i najbolji interes djeteta. Takođe, Odbor izražava uvjerenje da će realizacijom ove kvalitetne Strategije, koja je dobila pohvale od svih učesnika sjednice, kroz godišnje akcione planove, biti ispravljene nepravde prema djeci.
3. Odbor ocjenjuje da kvalitetu Strategije doprinosi i sveobuhvatan multisektorski pristup u prevenciji i zaštiti djece od svih oblika nasilja i u svim okruženjima, a ne samo od nasilja u porodici, kao što je do sada bila praksa.
4. Zabrinjavaju podaci na osnovu poslednjeg istraživanja UNICEF-a i IPSOS-a, iz januara ove godine, koji ukazuju da više od polovine građana Crne Gore vjeruje da je fizičko kažnjavanje djece ponekad opravdano, dok skoro trećina smatra da nastavnici u određenim situacijama treba da upotrebljavaju metode poput vikanja na učenike, kažnjavanja, vrijeđanja i udaranja u cilju disciplinovanja djece. Takođe, zabrinjavajući je podatak koji se odnosi na rane prisilne brakove po kojima u brak prije navršene 15. godine stupa 18% djevojčica u romskim i egipćanskim naseljima, a 0,5% djevojčica iz opšte populacije. Za promjenu ovakvog stanja, ključno je razvijanje svijesti o pravima djeteta, čemu značajno doprinose kampanje koje realizuju Vlada Crne Gore i UNICEF, a kojima podršku pruža i Odbor.
5. Članovi Odbora su uvjereni da će se realizacijom šest specifičnih ciljeva Strategije, koji podrazumijevaju: unapređenje zakonodavstva i sprovođenje politika koje djecu štite od svih oblika nasilja; unapređenje institucionalnog okvira za profesionalnu, kvalitetnu i efikasniju brigu i zaštitu djeteta; osnaživanje Uprave policije i pravosudnog sistema za zaštitu djece od nasilja i za rad u najboljem interesu djeteta; pokretanje promjena u društvenim normama koje prihvataju, opraštaju ili ignorišu nasilje; razvijanje životnih vještina i otpornosti kod djece kako bi se spriječilo nasilje i njegove posljedice i kreiranje sistema za monitoring, evaluaciju i istraživanje, doprinijeti daljem unapređenju prava djeteta u Crnoj Gori, u skladu sa standardima definisanim Konvencijom UN o pravima djeteta.

6. Odbor pozdravlja brojne i kontinuirane aktivnosti koje nadležni državni organi realizuju u saradnji sa nevladinim organizacijama i uz podršku međunarodnih partnera, prvenstveno UNICEF-a.
Međutim, Odbor ocjenjuje da odgovor nadležnih institucija i njihovi kapaciteti da pruže efikasnu prevenciju i zaštitu djece od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja kroz integrativni pristup i partnerstvo i dalje predstavljaju izazov.
Stoga, Odbor ohrabruje nadležne organe da ojačaju i prodube međusobnu saradnju, kao i saradnju sa nevladinim organizacijama koje posjeduju znanja, vještine i ekspertizu u ovoj oblasti, kako bi se sinhronizovanim aktivnostima doprinijelo realizaciji ciljeva definisanih Strategijom.
7. Zaštita djece od nasilja i eksploatacije podrazumijeva nepodijeljen proaktivni pristup nadležnih resora i zahtijeva hitnost u postupanju. Potrebno je prilagoditi stavove, ponašanja i društvene norme, a potrebni su sveobuhvatniji i objedinjeni podaci kako bi se svi oblici nasilja nad djecom učinili vidljivim i politike kreirale na osnovu preciznih podataka.
8. Imajući u vidu važnost finansijskih sredstava za realizaciju svih politika, Odbor posebno pohvaljuje činjenicu da su sredstva za realizaciju Strategije jasno planirana, pri čemu će se dio obezbjeđivati u budžetu Crne Gore, a ostatak iz drugih izvora, na čemu će zajednički raditi svi subjekti zaduženi za realizaciju Strategije.
9. Odbor za ljudska prava i slobode će, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju aktivnosti i mjera definisanih Akcionim planom za sprovođenje Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja 2017-2021. godina, kao i realizaciju ovog Zaključka.
10. Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore će Zaključak dostaviti Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu prosvjete, Ministarstvu pravde, Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Ministarstvu finansija, Ministarstvu unutrašnjih poslova i Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore na dalji postupak i Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore, Predstavništvu UNICEF-a u Crnoj Gori, Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori i NVO "Centar za prava djeteta", na upoznavanje.

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Halil Duković